

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת פנחס

אז תתענג על ה'

בפרשתנו מובאים כל קרבנות הציבור, מה מבטא קרבן התמיד, ומה מבטאים קרבנות המועדים? ומדוע אין לשון ציווי בקרבן מוסף של שבת?

בפרשתנו פרשת פנחס התורה מצווה על קרבנות הציבור, החל מקרבן התמיד, דרך מוסף שבת, ועד מוסף ראש חדש ומוספי המועדים. אם נרצה לדרג את הימים בהם מקריבים את הקרבנות בסדר עולה, נסדר אותם כך: בתחילה, ימי החול המותרים במלאכה ואין בהם קדושה מיוחדת, בהם קרבן התמיד. לאחר מכן ימי ראש חודש המותרים בעשיית מלאכה, בהם קרבן מוסף וממילא יש בהם קדושה מיוחדת. בשלב הבא ימי המועדים, ימים אלו אסורים בעשיית מלאכה אך מותרים במלאכת אוכל נפש והעושה בהם מלאכה חייב מלקות. לבסוף בגולת הכותרת שבת קודש האסורה אפילו במלאכת אוכל נפש, והעושה בה מלאכה חייב סקילה.

כאשר אנו מתבוננים בסדר הקרבנות בפרשתנו אנו מגלים שהתורה סידרה אותם באופן אחר. את מוסף שבת התורה כתבה מיד לאחר קרבן התמיד, לפני מוסף ראש חודש. התורה סידרה כך את סדר הקרבנות משתי סיבות אפשריות:

א. התורה סידרה את הקרבנות לפי תדירות הקרבנות - קרבן התמיד קרב כל יום, מוסף שבת כל שבוע, מוסף ראש חודש כל חודש, וקרבנות המועדים אחת לשנה.

ב. התורה סידרה את סדר הקרבנות לפי כמות הקורבנות - קרבן התמיד קרב כבש אחד בבוקר ואחד בין הערביים, בשבת מוסיפים שני כבשים. בראש חודש ובמועדים מקריבים פרים אילים וריבוי כבשים.

כעת עלינו לשאול, אם קדושתה של שבת נעלית מקדושת ראשי חודשים וימים טובים, מדוע היא יותר תדירה מהם ומדוע קרבנותיה מועטים?

עשיה והקרבה

ה' מצווה את בני ישראל להקריב לפניו קרבנות כדי לעשות לו נחת רוח, כמו שכתוב בפרשתנו 'את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו'. כאשר התורה מצווה על הקרבת הקרבנות היא כותבת לשונות של עשייה והקרבה, כמו 'את הכבש האחד תעשה בבוקר', וכמו 'להקריב לי במועדו'. שני לשונות אלו מבטאים את הפעולה שלנו בהקרבת הקרבן. לשון עשייה מבטאת את השותפות שלנו בעשייה לה' דירה בתחתונים, לשון הקרבה מבטאת את הרצון שלנו להתקרב לה'. החת הרוח שיש לה' נובעת משני פעולות אלו.

בימי החול ה' כביכול 'עסוק' בעיקר בעשיית העולם בו תהיה לו דירה בתחתונים, וכאשר אנו מקריבים את קרבן התמיד אנו משתתפים עם הקב"ה ב'עשיה' זו. בימי המועדים בהם יש קרבה מיוחדת בינינו לבין ה', ה' כביכול עסוק בקשר בינינו לבינו. כאשר אנו מקריבים את קרבנות המועדים אנו מבטאים את הרצון שלנו להתקרב אליו.

עולת שבת בשבתו

כפי שנכתב, בציווי קרבן התמיד וקרבנות המועדים אנו מוצאים לשונות של עשייה והקרבה. אך בציווי קרבן מוסף שבת, ישנו יוצא מן הכלל שאינו נמצא בשום קרבן אחר:

וביום השבת שני כבשים בני שנה תמימם ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו. עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה.

במוסף שבת איננו מוצאים לא לשון עשייה ולא לשון הקרבה. כפי שנכתב, לשונות אלו מבטאים את הפעולות שלנו בקרבן, עשיית דירה בתחתונים והתקרבות לה', פעולות התלויות בעבודת עם ישראל. קרבן שבת לעומת זאת, מבטא את הנחת רוח שיש לקב"ה מעצמו כביכול, ללא קשר לעבודת עם ישראל. בציווי על מוסף שבת התורה לא כותבת לשונות של עשייה והקרבה, וממילא נראה כאילו הקרבן קרב מעצמו 'וביום השבת שני כבשים בני שנה'. בשבת הקב"ה נח מהעשייה בעולם הזה, אינו תולה את נחת הרוח שיש לו לא במעשה התחתונים ולא בהתקרבותם אליו. בשבת יש לקב"ה נחת רוח מעצמו, ובהקרבת הקרבן הקב"ה נותן לנו את ההזדמנות להיות שותפים באותה נחת רוח.

קרבן שובר שגרה

ימי החול הם זמן השגרה, בהם אנו עסוקים, יחד עם ה', בתכלית של בריאת העולם - לעשות לה' דירה בתחתונים. דירה זו אנו עושים, כאשר אנו מקריבים את קרבן התמיד בתוך העולם שלנו הגשמי.

ימי המועדים הם ימים של קרבה וגילוי חיבה בינינו לבין ה', לכן הם נוכחים אצלנו דווקא בזמנים מיוחדים, ובגלל גודל החיבה אנו מקריבים קרבנות רבים.

כמו ימי החול, גם שבת קודש היא זמן של שגרה, ולכן כל שבוע ישנה שבת. אך ימי החול הם זמן השגרה מצד עבודתנו בעולם הזה, שבת קודש היא זמן השגרה כפי שהוא נראה מצד הקב"ה. אם נשים לב, כמו שבקרבת התמיד אנו מקריבים שני כבשים לעולה, כך במוסף שבת אנו מקריבים שני כבשים לעולה. כיוון ששבת היא זמן השגרה מצידו של הקב"ה, אנו מקריבים קרבן זהה לקרבן התמיד הקרב בזמן השגרה כפי שהוא מצידנו.

באמת לקב"ה יש תמיד נחת רוח ללא כל קשר לעבודת הנבראים, אך כאשר ה' ברא את העולם וציווה את עם ישראל לעובדו, הוא בחר שתהיה לו נחת רוח גם מעבודתנו. בדרך כלל כאשר אנו עובדים את ה', אנו עסוקים בנחת רוח שיש לה' מעבודת התחתונים. אחת לשבוע הקב"ה משתף אותנו כיצד נראית השגרה בעינייך שלו, יש לו נחת רוח מעצמו; אך ישנו גם החידוש, שיש לו נחת רוח מעבודת הנבראים.

כאשר אנו מקריבים את קרבן מוסף שבת, אנו מקבלים גם את זווית ההסתכלות של ה' על העולם, המדייקת גם את עבודת ה' של שאר השבוע. עד עכשיו היינו יכולים לחשוב, שכל הנחת רוח שיש לה' תלויה בעבודתנו, כעת אנו יכולים להבין שה' יש נחת רוח מעצמו ואינו תלוי בנו, אך כאשר הוא מצווה אותנו לעובדו הוא בחר בנו ובעבודתנו.

שבת שלום!

בית ישיבת עוד יוסף חי

